

**POSTANOWIENIE SKŁADU SIĘDMIU SĘDZIÓW
Z DNIA 22 STYCZNIA 2003 R.
WK 48/02**

Naczelny Prokurator Wojskowy może wnieść do Izby Wojskowej Sądu Najwyższego kasację przewidzianą w art. 521 k.p.k., gdyż na podstawie art. 657 § 1 k.p.k. dysponuje uprawnieniami procesowymi Prokuratora Generalnego, a ustawa w tym wypadku nie stanowi inaczej.

*Przewodniczący: Prezes SN gen. dyw. J. Godyń.
Sędziowie SN: płk W. Bluś, płk S. Kosmal, płk W. Maciak,
ppłk M. Pietruszyński, płk J. Steckiewicz (sprawozdawca),
płk Z. Stefaniak.
Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: płk J.
Cieplowski.*

Sąd Najwyższy w sprawie Rafała L., skazanego za popełnienie przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k., po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 stycznia 2003 r. kasacji, wniesionej na korzyść skazanego przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego, od postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2002 r.

uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Najwyższemu do rozpoznania kasacji Naczelnego Prokuratora Wojskowego z dnia 30 sierpnia 2002 r.
(...)

Z uzasadnienia:

Wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w W. z dnia 27 marca 2002 r., który uprawomocnił się w pierwszej instancji, Rafał L. uznany został za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. i skazany na karę grzywny w rozmiarze 20 stawek dziennych po 10 złotych każda.

Od tego orzeczenia Zastępca Prokuratora Generalnego – Naczelny Prokurator Wojskowy wniósł – na korzyść skazanego – kasację w trybie art. 521 k.p.k.

Postanowieniem z dnia 8 października 2002 r., Sąd Najwyższy – Izba Wojskowa, powołując się na art. 531 § 1 k.p.k., kasację tę pozostawił bez rozpoznania uznając, że „pochodziła ona od nieuprawnionego podmiotu”.

W obszernym uzasadnieniu swojego postanowienia Sąd Najwyższy, dokonując wykładni „językowej, historycznej i praworzędnościowo-gwarancyjnej” art. 521 k.p.k., skonkludował, iż kasację na podstawie powołanego przepisu mogą wnieść tylko podmioty *expressis verbis* w nim wymienione, a zatem Naczelny Prokurator Wojskowy nie jest do tego uprawniony.

Kasację od tego postanowienia wniósł Zastępca Prokuratora Generalnego-Naczelny Prokurator Wojskowy i zarzucając: „rażącą obrazę prawa procesowego, a to art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. oraz art. 521 k.p.k. w zw. z art. 657 § 1 k.p.k. przez błędne uznanie, iż Zastępca Prokuratora Generalnego-Naczelny Prokurator Wojskowy nie jest uprawnionym podmiotem do wniesienia kasacji

określonej w art. 521 k.p.k. mimo posiadania uprawnień procesowych Prokuratora Generalnego (art. 657 § 1 k.p.k.) i w konsekwencji pozostawienie jej bez rozpoznania, co miało istotny wpływ na treść orzeczenia przez to, że uniemożliwiało rozpoznanie zasadnego, złożonego na korzyść oskarżonego nadzwyczajnego środka odwoławczego” postulował uchylenie postanowienia Izby Wojskowej Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2002 r. i przekazanie temu Sądowi sprawy Rafała L. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy w powiększonym składzie zważył, co następuje:

Kasacja Naczelnego Prokuratora Wojskowego jest zasadna.

Podstawowym argumentem Sądu Najwyższego, powołanym w zaskarżonym postanowieniu, mającym uzasadniać pogląd, że Naczelny Prokurator Wojskowy nie ma kompetencji do wnoszenia kasacji szczególnych, ma być „ściśła interpretacja art. 521 k.p.k.”, która prowadzić musi do wniosku, że na podstawie przepisów kodeksu postępowania karnego (poza Rzecznikiem Praw Obywatelskich) uprawnienie to ma wyłącznie Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, a zatem nie ma go żaden z tych podmiotów występujący oddzielnie oraz Naczelny Prokurator Wojskowy.

Ponadto, Sąd Najwyższy, omawiając zmiany stanu prawnego dotyczące nadzwyczajnych środków zaskarżenia, konkluduje, że liczba podmiotów uprawnionych do wnoszenia kasacji szczególnych została, zgodnie z intencją ustawodawcy, ograniczona wyłącznie do dwóch, wskazanych w art. 521 k.p.k.

W zaskarżonym postanowieniu stwierdza się też, że nie jest możliwe wniesienie przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego kasacji szczególnej na podstawie art. 657 § 1 k.p.k., gdyż to właśnie art. 521 k.p.k. jest tym przepisem, który w odniesieniu do kasacji szczególnych „stanowi inaczej”, ponieważ przyznaje uprawnienie do wnoszenia tego nadzwyczajnego środka odwoławczego Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu, a nie Prokuratorowi Generalnemu.

Powołanych argumentów Sąd Najwyższy w powiększonym składzie nie podziela.

Przede wszystkim inaczej niż w zaskarżonym postanowieniu interpretuje sens dwuczłonowej nazwy, którą posługuje się art. 521 k.p.k., i nie uważa, że tylko tak określony podmiot jest uprawniony do wnoszenia kasacji szczególnych. Kluczem do innego niż uczynił to Sąd Najwyższy w zaskarżonym postanowieniu jej rozumienia będzie właściwe pojmowanie funkcji, jaką spełnia łącznik w wyrazach Minister Sprawiedliwości- -Prokurator Generalny, a zatem chodzi o to, czy łącznik ten należy traktować jako koniunkcję, czy też alternatywę.

Otóż: „Łącznik w języku polskim pełni różnego rodzaju funkcje wynikające bądź ze wzajemnego stosunku składniowo-znaczeniowego członów w grupach wyrazów, bądź ze swoistości budowy morfologicznej (słowotwórczej lub fleksyjnej) danego wyrazu, bądź też z przyczyn techniczno-praktycznych. Najogólniej rzecz ujmując, można stwierdzić, że łącznik przyczyn składniowo-znaczeniowych (a tak został użyty w połączeniu wyrazów „Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny ” – *dop. SN*) stawiamy tam, gdzie mamy do czynienia z równorzędnymi członami złożenia lub zestawienia” (patrz Słownik ortograficzny języka polskiego wraz z zasadami pisowni i interpunkcji, pod red. M. Szymczaka, Warszawa 1995, s. 110). Podobnie wypowiadają się w tej kwestii i inni autorzy: „Z łącznikiem pisze się zestawienia rzeczownikowe o członach równorzędnych, które oznaczają równoważne cechy lub funkcje osoby lub podmiotu” (patrz Nowy słownik ortograficzny, pod red. E. Polańskiego, Warszawa 1999, s. LXVII oraz Wielki

słownik ortograficzno-fleksyjny, pod red. J. Podrackiego, Warszawa 2001, s. LXVII).

Skoro zatem funkcje Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego sprawuje jedna osoba, to tym samym może je realizować również występując w którejś z tych ról – bądź jako Minister Sprawiedliwości, bądź jako Prokurator Generalny.

Nie należy tym samym z faktu, że art. 521 k.p.k. posługuje się nazwą dwuczłonową, wysnuwać wniosku, że tylko tak określony podmiot jest upoważniony do wnoszenia kasacji szczególnych. Gdyby bowiem ustawodawca miał rzeczywiście taką intencję, to wystarczające byłoby zapisanie w art. 521 k.p.k., że uprawniony do wnoszenia kasacji na podstawie tego przepisu jest Minister Sprawiedliwości, gdyż to on z mocy prawa pełni jednocześnie funkcję Prokuratora Generalnego.

Ponieważ takiego zapisu nie uczynił, a za pomocą omawianego znaku graficznego połączył wyrazy (podmioty) „Minister Sprawiedliwości” i „Prokurator Generalny”, to, w ocenie Sądu Najwyższego w powiększonym składzie, dał wyraz temu, że każdy z tych podmiotów ma uprawnienie do wnoszenia kasacji nadzwyczajnych, co zresztą jest powszechną i niekwestionowaną praktyką w orzecznictwie Izby Karnej Sądu Najwyższego.

Jeżeli zatem każdy z wymienionych w art. 521 k.p.k. podmiotów, określonych łącznie jako „Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny”, ma prawo do wnoszenia kasacji, to również może je wnosić do Izby Wojskowej Sądu Najwyższego Naczelny Prokurator Wojskowy, ponieważ na podstawie art. 657 § 1 k.p.k. przysługują mu uprawnienia Prokuratora Generalnego, a ustawa (art. 521 k.p.k.) nie stanowi inaczej.

Sąd Najwyższy w powiększonym składzie nie akceptuje zatem sposobu interpretacji art. 657 § 1 k.p.k. zawartego w zaskarżonym postanowieniu i podziela w tym względzie zapatrywanie autora kasacji. Nie wdając się w dalsze rozważania dotyczące zakresu uprawnień procesowych Naczelnego Prokuratora Wojskowego, nadanych mu w art. 657 § 1 k.p.k., należy jedynie odnotować, że zarówno autorzy komentarzy do kodeksu postępowania karnego, jak i doktryna (na ogół) nie kwestionują uprawnień Naczelnego Prokuratora Wojskowego do wnoszenia kasacji na podstawie art. 521 k.p.k. (zob. np. P. Hofmański, E. Sadzik, W. Zgryzek: Kodeks postępowania karnego, pod red. P. Hofmańskiego, t. 2, Warszawa 1999, s. 1144; T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego, wyd. II poszerzone i uzupełnione, Kraków 2000, s. 1427; S. Zabłocki: Komentarz. Nowela kodeksu postępowania karnego z dnia 20 lipca 2000 r., Warszawa 2000, s. 297). Inaczej, jak się wydaje, uważa F. Prusak (zob. Komentarz do kodeksu postępowania karnego, t. II, Warszawa 1999, s. 1726), który wymieniając uprawnienia Prokuratora Generalnego przysługujące Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu, nie wspomina o treści art. 521 k.p.k.

Za tym, że Naczelny Prokurator Wojskowy jest uprawniony do wnoszenia kasacji szczególnych jednoznacznie, bez jakichkolwiek zastrzeżeń, wypowiedzieli się również: J. Krawiec: Kilka uwag dotyczących uprawnień Naczelnego Prokuratora Wojskowego w świetle art. 521 k.p.k. i art. 657 § 1 k.p.k., WPP 1999, z. 3–4, s. 46–48 oraz R. A. Stefański: Podmioty uprawnione do wnoszenia kasacji nadzwyczajnych w sprawach karnych, WPP 2000, z. 2, s. 28–39. Inaczej H. Kmiecik (zob. Czy Naczelny Prokurator Wojskowy jest uprawniony do wniesienia kasacji przewidzianej w art. 521 k.p.k.?, WPP 2000, z. 1, s. 47–57), który w swoim

opracowaniu podniósł wiele argumentów mogących przemawiać za tym, że uprawnienie, o którym mowa, jest jednak wątpliwe, i nie zajmując kategorycznego stanowiska, postulował – dla jasności – ustawową zmianę, która wprost dawałaby Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu tytuł do wnoszenia kasacji szczególnych.

Teza zawarta w zaskarżonym postanowieniu, jakoby intencją ustawodawcy było ograniczenie prawa do wnoszenia kasacji szczególnych tylko do Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego, nie znajduje uzasadnienia, jeżeli prześledzi się przebieg procesu legislacyjnego; w tej kwestii – patrz szczegółowy wywód w cytowanym artykule H. Kmieciaka.

Ostateczny zapis ustawy zawarty w art. 521 k.p.k. powinien być zatem odczytywany nie jako zmiana tych intencji, lecz jako wyraz tego, że obie wymienione funkcje pełni ta sama osoba. Gdyby intencją ustawodawcy było rzeczywiście nadanie uprawnienia do wnoszenia kasacji szczególnych tylko Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu, to musiałby jednocześnie godzić się z tym, że na skutek niemożności sprawowania tego urzędu (np. z powodu długotrwałej choroby), kasacje w trybie art. 521 k.p.k. (poza oczywiście Rzecznikiem Praw Obywatelskich) nie mogłyby być wnoszone, ponieważ w strukturze organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości nie ma osoby, która mogłaby działać w zastępstwie Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego (zob. w tej kwestii R. A. Stefański: op. cit., s. 32 i nast.).

Działanie ustawodawcy byłoby nieracjonalne także z tego powodu, że oddając, na mocy ustawy, Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu – w zastępstwie Prokuratora Generalnego – kierownictwo nad działalnością wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, pozbawiałoby go jednocześnie jednego tylko uprawnienia procesowego Prokuratora Generalnego, a mianowicie prawa do wnoszenia kasacji szczególnych. Byłoby to o tyle niezrozumiałe, że jednym z zadań prokuratury, zarówno powszechnej, jak i wojskowej, jest „podejmowanie środków przewidzianych prawem, zmierzających do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa w postępowaniu sądowym...” (art. 3 ust. 1 pkt 3 oraz art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze – jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206 ze zm.). (...)

Uogólniając swoje rozważania Sąd Najwyższy w powiększonym składzie wyraża następujący pogląd: Naczelny Prokurator Wojskowy może wnieść do Izby Wojskowej Sądu Najwyższego kasację przewidzianą w art. 521 k.p.k., gdyż na podstawie art. 657 § 1 k.p.k. dysponuje uprawnieniami procesowymi Prokuratora Generalnego, a ustawa w tym wypadku nie stanowi inaczej.